

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 2. Peccator est cœcus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Et cum invenerit eam, imponit in humeros suos. Luc. 15. 5. Portatur in humeris, quia ipsa non poterat ambulare. Tertull. multum enim errando laboraverat. Elcob. t. 6. Par. Chr. l. 11. p. altera sect. 5. obs. 4.

Abijt unus de duodecim. Matth. 26. 14. Judas infelix verè abijt, Apostolatium suum dimisit, Episcopatum suum alteri reliquit; *abijt in consilio impiorum:* abijt à Deo, stetit cum diabolo, S. Rupertus lib. 10.

Num. 4.

Textus Biblici.

Et ascendebat. 1. Reg. 1. 3. Tota vita justorum est ascensus: è contrario tota vita impiorum descensus. Hugo Card. hic.

Via impiorum tenebrosa; nesciunt, ubi corruant. Prov. 4. 19. Tenebrosa dicitur propter ignorantiam Jer. 23. 12. *via eorum erit quasi lubricum in tenebris.* De utroque Pl. 34. 6. *fiat via illorum tenebrae, & lubricum.* Propter immunditiam lapidosa. Eccl. 21. 11. *via peccantium complanata est lapidibus.* S. Bonaventura in Pl. 118.

Percusserunt me, & vulneraverunt me, tulerunt pallium meum custodes murorum. Cant. 5. 7. Non multò pòst in Dilectum offendit; & fortiter adeò charitatis brachijs adstrinxit, ut separari non velit. Cant. 3. 4. *tenui eum, nec dimittam &c.* Cur, quæ sponsum adeò arctè tenet, ut eò spoliari nequeat, pallium fixè adeò non tenuit, ut nudari nequiverit? O digna sponsæ coelestis studia! vulnerari, spoliari, contemnit: hoc solum timet; nè à sponso vel tantillum separetur. Naxera in Jos. 17. 5. 12.

Ambulavimus vias difficiles. Sap. 5. 7. Mali Christiani lassati sunt triplici viâ ambulantes: alij quidem viam montosam vadunt, ut superbi, & ambitiosi: alij viam lapidosam, ut avari, & contentiosi: alij viam lutosam, ut gulosi, & luxuriosi. Hugo Card. hic.

Quasi à facie colubri fuge peccata: & si accesseris ad illa, suscipient te. Eccl. 21. 2. S. Chrysost. hom. 8. in ep. ad Rom. Notat Tò. *si accesseris.* Non enim, inquit, peccatum ad nos accedit; verum nos ad illud confugimus. Cornelius hic.

Ecce ego do coram vobis viam vitæ, & viam mortis. Jer. 21. 8. Tropol. via vitæ, est studium virtutis, & legis Dei: via mortis est peccatum, ac legis, & voluntatis Dei, prævaricatio. Utramque Concionatores sæpe populo ob oculos ponant: ut, cum multi sint vocati, pauci electi; cumque multi ingrediantur viam mortis, pauci viam vitæ. Quisque amans salutis suæ satagat cum paucis fugere de incendio Sodomæ, & salvare animam suam; ut per viam vitæ ad vitam æternam evadat. Cornelius hic.

Sententia Patrum.

Tantò magis quisque deserit Christum, quantò magis diligit, quod improbat Christus. S. Aug. de Civit. l. 21. c. 27.

Magna hominis miseria est, cum illo non esse, sine quò non potest esse. Id. l. 14. 12. de Trinit.

Hinc maxime commendatur, quale bonum sit Deus; quando nulli ab eo recedenti bene est: quia & qui gaudent in mortiferis voluptatibus, esse sine dolorum timore non possunt. &c. Id. de Genesi ad lit. l. 11. c. 5.

Quomodo fuga sit à Deo? quemadmodum potest esse, ut procul quis sit ab eo? quomodo sit divisio? voluntate, & animò: locò quippe fieri nequit! Peccator ergo fugit. - Quò fugis miser? quò fugis vitam, & salutem tuam? si Deum fugis, ad quem fugies? si lucem fugis, quò respicies? Si vitam fugis, unde postea vives? S. Chrysost. s. 11. in c. 1. ad Philipenses.

Peccatum, & iniquitas, non ascendit sursum? sed semper ad ima, & inferna, descendit. Origenes hom. 12. super Numeros.

Profectus in regionem longinquam uni civium legitur adhæsisse: quem ego non alium, quàm unum ex malignis spiritibus intelligendum puto. S. Bernardus s. 8. de div. affection. anima.

§. III.

Peccator est cæcus.

Num. 1.

Figura.

IN tenebris collocavit me. Thren. 3. 6. Moraliter anima amissò lumine collocata in tenebris, quasi mortua in sempiternum: nec se ipsam, qualis sit, quàm misera, quàm infelix, quibùsve oppressa malis, & nudata bonis, videre valet: auferuntur enim judicia Dei ab hujusmodi anima. Hoc semper inimicus gaudet, nè se misera anima de tenebris ad lucem explicare queat. Hinc Philisthai capto Samson oculis eruunt. Judic. 16. 21. ac deinde cæcum ad molam mittunt: ut semper in circuitu gyrans viam vitæ privato lumine nunquam inveniat. Hinc quoque Sedecia capto, Jer. 39. 7. Nabuchodonosor primum effodit oculos; deinde vincit in cavea Babylonem ducit; nè unquam ultra lumen videat. S. Paschasius in Thr. hic.

Ipsam non videbit. Ezech. 12. 13. Sedecias est schema peccatoris, qui à Nabuchodonosore, id est, damone, oculis, id est, consideratione, & intelligentiâ, privatur; ut in Babylonem, id est, infernum, ducatur. Cornelius hic.

Cæcus iste secus viam. Luc. 18. 35. est Christianus existens in peccato mortali; qui non est in via. S. Vinc. Ferr. s. 1. Quinquag. Horrendum malum utraq; cæcitas: una, quæ corpus; altera, mentem obtenebrat: una defectum præstendit naturæ; altera gratiæ: una objicit, nè creaturas corporeas; altera nè Creatorem, & ejus bona invisibilia, speculemur. Cæcus corpore privatur visibilibus gaudijs: *quale gaudium erit mihi, - qui lumen cæli non video.* Tob. 5. 12. mente cæcus ab invisibilibus læticia exclusus est. Sim. Cais. l. 5. c. 32.

Pecc-

Peccator assimilatur cæco sedenti ad solem: nam, cum in sole consistit, ipse radijs solis perfunditur; sed tamen lumen non videt, quod illustratur. Sic peccator, cum peccat, licet peccati delectatione, & ardore, cæcatus ipse non videat Deum, neque attendat ad ipsum; Deus tamen, cui omnia patent, bene conspiciat illum. Geminiani l. 9. c. 57.

Num. 2.

Exempla, & textus.

Ex Veteri.

Abcondit se Adam - à facie Domini. Gen. 3. 8. Peccatum ita mentem obcæcat; ut, cum Adamus in statu innocentie esset sapientissimus; post peccatum adeo obcæcatus; ut crederet, locum non deesse, ubi oculos Dei latere posset. Diez. conc. 1. D. 7. Pent. Vide, quam insipientes faciat peccatum: abscondere se tentant à Deo, qui ubique præsens est. Talis est peccantium consuetudo; ut tamen occulari non possunt, occulari tamen velint, & studeant. S. Chrysost. hom. 17. in Gen.

Addidimus universis peccatis nostris malum, ut peteremus nobis regem. 1. Reg. 12. 19. Persuadet Samuel populo peccati cognitionem. Nam sciebant quidem, se, relicto Deo, novum sibi regem postulasse: sed crassus peccati sui tenebris obcæcatus, se in eare grave crimen incurrisse nesciebat; seu potius non curabat. Auditò tamen Samuele primum agnovit dicens: *addidimus* &c. Mendoza in 1. Reg. 12. 19.

Talis est, & via mulieris adultera, quæ comedit, & tergens os suum dicit: non sum operata malum. Prov. 30. 20. Talis fuit & Synagoga, ad quam Deus Jer. 2. 23. *quomodo dicis, non sum polluta, post Baalim non ambulavi.* Vide vias tuas in convallibus; scito, quid feceris. Talis Saul 1. Reg. 15. 20. Imò *audivi vocem Domini, & ambulavi in via, per quam misit me Dominus.* S. Cyprianus l. 1. ep. 3. primus felicitatis gradus est, non delinquere; secundus, delicta cognoscere. Ps. 50. 5. David postulat lavari, dolet &c. *quoniam iniquitatem meam ego cognosco.* Mendoza ib.

Domine, exaltetur manus tua, & non videant: videant, & confundantur. Il. 26. 11. S. Gregor. mor. l. 7. c. 20. intellectum quidem reproborum nunc merita obscurant; sed tunc cognitio reatus illuminat, ut & modò sequenda non videant; & tunc eam, postquam amiserunt, cernant. q. d. nunc quidem peccatores multa mala perpetravit, nec tamen periculum, aut peccati fœditatem, agnoscunt: sed ubi apud inferos fuerint, videant, & confundantur. Pinna Ethol. 235.

Quis cæcus? nisi qui venundatus est: & quis cæcus? nisi servus Domini. Il. 42. 19. Quamquam loquatur de populo Judæorum; veruntamen ex communione vitiis transfertur in similes. Atque ubi major cæcitas, quam ejus, qui se vili pretio diabolo vendidit, & peccati servus in diaboli transivit man-

cipium? Quis cæcus? nisi qui accepit à Domino, sibi posse servire, cum in Sathanicum transivit obsequium; & legem vitæ postposuit legi mortis, tyrannum Domino benignissimo prætulit, venundatus dulcedine modicâ? Sim. Cals. l. 9. c. 10.

Fili hominis, in medio domus exasperantis tu habitas, qui oculos habent ad videndum, & non vident; & aures ad audiendum, & non audiunt. Ezech. 12. 2. Diabolus facit peccatores linceas, ad ea videnda, quæ ipse vult; obcæcat verò ad ea, quæ Dei sunt. Habent oculos ad malum, non autem ad bonum, videndum. Diez D. 3. Quadr.

Jonas. 1. 3. non obediens præcepto Dei, quod jubetur ire in Niniven prædicaturus, putavit visum, ac potentiam Dei, non nisi usque ad Judæam extendi. Ideo navem conscendit iturus in Tharsum: existimans se sic à præsentia, & potentia Dei, posse liberari. Id. conc. 1. D. 7. Pent.

Ambulabunt ut cæci, quia Domino peccaverunt. Sophon. 1. 17. Quando quis cessando modò ad terram prolabitur, modò in parietem impingit, modò in præceps ruit; an non eum cœcutire dicemus? ita quicunque modò in avaritiam, modò in libidinem, modò in ambitionem, impingit; an non talpâ cœcior est? Besseus D. 2. Adv.

Ex Novo, & Patribus.

Pater dimitte illis, non enim sciunt, quid faciunt. Luc. 23. 34. Quoties delinquo, ignoro, quid facio. Profecto, si scirem, corrigerem me, custodiremque. Quoniam verò semotus à tua cognitione sum, ita pronus ad culpam invenior: ad compunctionem tardus, remissus ad gratiam. S. Laur. Just. de triumph. &c. c. 17. Dici potest, quod ad quoslibet peccatores dirigebat intentionem: qui, quantumque malitia offendere videantur; tamen quatuor ignorantias habent. Ignorant enim, quantum judicis majestatem offendunt; quantum Patris benignitatem contemnunt; quantum turpitudinem animæ suæ insiliunt; ac quantum tormentum æterni cruciatibus incurrunt. S. Bernardinus t. 1. p. 2. art. 1.

Vidit hominem cæcum. Joan. 9. 1. Expretio oculorum corporis æstimare possumus, quam sit grave supplicium, cum Deus nobis claudit, & cæcat, oculos mentis. Tob. 2. 12. *hanc autem tentationem ideo permisit Dominus evenire illi; ut posteris daretur exemplum patientie ejus, sicut & sancti Job.* Nota: hic comparari patientiam Tobie cum patientia Job: inde collige, quam gravis sit cæcitas animæ. *In Inferno autem quis confitebitur tibi?* Ps. 66. S. August. Infernum dixit animæ cecitatem. Did. Nifs. fer. 3. D. 4. Quadr. §. 3.

Qui ambulat in tenebris, nescit, quod vadat. Joan. 12. 35. Ambulans in mentis tenebris nescit Infernum, quod vadit: si enim sciret Inferni poenas, multo majori studio caveret, nè irer illuc; quam caveret à morte corporis.

ris, & infamiâ perpetuâ hujus Mundi. Cajetanus hic.

Pro sua, & populi, ignorantia. Hebr. 9. 7. S. Thomas, Anselmus &c. per ignorantiam intelligunt quodvis peccatum. Nam ut Prov. 14. 22. *errant, qui operantur malum.* Et Aristoteles l. 3. Ethic. omnis malus est ignorans. Pl. 24. 7. *ignorantias meas nē meminēris.* Cornelius hic.

Et cæcus. Apoc. 3. 17. quia seipsum non videbat; & alium se judicabat, quā erat. Sylveira hic.

Ut visus oculorum, si fuerit vitiatus; quid videre non poterit, adesse non putat (frustra enim circumstat oculos præsens imago rerum, si oculis integritas desit: ita etiam Deus, qui nusquam deest, frustra pollutis animis præsens est, quem videre cæcitas non potest. S. August. l. 83. qq. q. 12.

Quatuor sunt genera peccatorum, quæ homines maxime excæcant: nam cæcat homines humor avaritiæ, cæcat livor invidiæ, cæcat tumor superbiæ, & cæcat ardor luxuriæ. S. Bonaventura l. 41. in D. Quinq.

Dum demon furari vult, lumen rationis extinguit. In hoc est totus; ut propriam tibi miseriam celet; apprimē sciens, nec momentō te in ea mansurum, si illam cognosceres. Juglaris conc. 27.

Vide Avaritia. Libido. Ira.

§. III.

Peccator est stultus, peccatum stultitia.

Ex Veteri.

DA mihi de coctione hac rufa. Gen. 25. 30. In statu peccati pessima negotiatio est; ubi pro modica delectatione transitoria datur tota gloria paradisi: & propterea obligat se misera anima poenæ aternæ. Hugo Card. in Gen. 42.

Hæcine reddis Domino popule stulte, & insipiens? &c. Deut. 32. 6.

Nolite fratres, nolite facere malum hoc, & cessate ab hac stultitia. Judic. 19. 23. dicebat senex ille Gabaonita, volens cives suos a libidine revocare.

Vidi stultum firmā radice, & maledixi pulchritudini ejus. Job. 5. 3.

Intellectum tibi dabo. Pl. 31. 8. Consideremus, quā aptē, quā misericorditer, Christus introductus est loquens: ut, ipsō Judice promittente, spes poenitentibus certior appareret. Sed quid dicit? *intellectum tibi dabo.* Vides, quia peccatores non habent intellectum; nisi quando eum Dominus conversis propitiatus indulget: intelligere enim est bene agere, & ad mandata Dei vota convertere. Cassiodorus hic.

Vir insipiens non cognoscet ea; & stultus non intelliget hæc. Pl. 91. 7.

Prosperitas stultorum perdet illos. Prov. 1. 32.

Qui cogitat mala facere, stultus vocabitur. Prov. 24. 8. S. Hieron. hic: nē putas Polyantb. Sacra, Tom. II.

res, stultum astimandum fuisse eum, quem hebetem, tardumque ingenio, videres; palam ostendit; quia ille stultus sit vocandus, qui vel cogitatione peccati suggestioni consentit; tamen acer ingenio videatur existere.

Stultus populus meus me non cognovit. Jer. 4. 22.

Ex Novo, & Patribus.

Stulte, hac nocte &c. Luc. 12. 20. Stultus verissime est omnis peccator. 1. quia æternæ sapientiæ non consentit, neque obedit; sed potius per inobedientiam contrariatur, dum divina præcepta transgreditur. 2. quia illa sapientia, quæ est donum Dei, caret; & stultitiâ, puerilitatisque vitio, adimpletur: estque similis puero; qui poma, & pyra, aurō, & gemmis, præligit: sic ipse spiritualibus, & æternis, transitoria, atque carnalia, præfert. Dion. Carthus. hic.

Dixit adolescentior ex illis patri. Luc. 15. 12. Si erat adolescens ætate, multo adolescentior erat iudicio, & moribus. Christus volens ostendere levitatem, & stultitiam, peccatoris, cum adolescentem vocat: nam plerumque adolescentes parum sciunt, iudicii sunt exigui, pauca experti. Stella hic.

Semper malitia cum stultitia conjuncta est. Euseb. Emis. hom. de S. Blandina.

Nihil tam præter rationem est, quā peccatum; nihil tam stultum, nihil tam fatuum, nihil tam vehemens: omnia evertit, confundit, perdit. &c. S. Chrysost. hom. 9. in ep. 1. Cor. 2.

Quoties quisque, peccati captus dulcedine, semetipsum perdit; profectō domum valde necessariam pro nihilo vendit. S. Rupertus l. 1. in Levit. c. 42.

Malus nunquam non stultus. S. Chrysol. l. 97.

Plus quā trecenties in Scriptura peccatori nomen stultitiæ imponitur. Quanta stultitia! cum in peccato est Dei inimicus, ita securum esse, ac si nihil mali egisset. Si quispiam modō domum regis intraret, regemque impeteret districtō gladiō, ut eum jugularet; rex tamen servatus esset. Si post tale facinus non fugeret, non se absconderet, sed per mediam curiam securus incederet; quis insanum negaret? Orosius D. 1. Adv.

§. IV.

Peccator sit jumentum, bestia.

Ex Veteri.

TRia ponit Moyses. Gen. 1. 24. *reptile, bestias, jumenta.* Per quæ significantur illa tria. Joan. 2. 16. *omne quid est in Mundo &c.* Hæc tria de terra oriuntur: quia de amore terrenorum universa malitia ortum habet. Per reptile significantur cupidi, qui circa terram repunt: per jumenta luxuriosi: per bestias superbi. Hugo Card. hic.

Y y

Cum